

Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu w ZSTiO nr 2 w Katowicach

Spis treści

Postępowanie w przypadku uzyskania informacji, że uczeń który, nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.	2
Postępowanie w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.	3
Postępowanie w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.	4
Postępowanie w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.	5
Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.	6
Postępowanie wobec ucznia podejrzanego o kradzież.	8
Postępowanie w przypadku zniszczenia przez ucznia mienia szkoły lub innych osób.	9
Procedura przeciwdziałania i reagowania na wagary uczniów, postępowania nauczycieli wobec uczniów z dużą absencją.	10
Postępowanie w przypadku stosowania przemocy psychicznej uczniów wobec innych (zastraszania, wymuszenia).	11
Postępowanie w przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji.	12
Postępowanie w przypadku posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych (ostre narzędzia - nóż, żyletka, kastet).	13
Postępowanie w przypadku nieszczęśliwego wypadku na terenie szkoły (urazy fizyczne).	14
Procedura postępowania nauczycieli w przypadku konieczności zawiadomienia o śmierci ucznia.	15
Procedura postępowania w przypadku epizodu psychiatrycznego ucznia.	16
Metody współpracy szkoły z policją.	20
Zagrożenie pożarem, wybuchem, zatruciem, porażeniem.	21

Postępowanie w przypadku uzyskania informacji, że uczeń który, nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (*specjalistę ds. nieletnich*).
5. Podobnie, w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (*rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.*), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez wewnętrzny regulamin szkoły.

W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

Postępowanie w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.

1. Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób.
6. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
7. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (*specjalisty ds. nieletnich*) lub sądu rodzinnego.
8. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

Postępowanie w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

Postępowanie w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki.

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani plecaka ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezione substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.

1. Nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły, równocześnie ustala okoliczności czynu oraz ewentualnych świadków zdarzenia.
2. Przekazuje sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
3. Powiadamia rodziców ucznia-sprawcy.
4. Dyrektor niezwłocznie powiadamia policję w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
5. Nauczyciel zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazuje policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.

1. Nauczyciel, osoba wyznaczona np. pielęgniarka szkolna udziela pierwszej pomocy (przedmedycznej), lub zapewnia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłoczne powiadamia dyrektora szkoły.
3. Powiadamia rodziców ucznia.
4. Wzywa policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

Postępowanie wobec ucznia podejrzanego o kradzież.

1. Każdy pracownik szkoły, który podejrzewa, że uczeń dopuścił się kradzieży, natychmiast powiadamia o tym wychowawcę klasy oraz dyrektora szkoły.
2. Wychowawca w obecności innej osoby, dyrektora, pedagoga, innego pracownika szkoły, żąda aby uczeń przekazał mu skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), oraz innych przedmiotów, co do których zaistniało podejrzenie przywłaszczenia. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
3. Jeżeli uczeń wyda skradzioną rzecz, wychowawca sporządza notatkę z zajścia i przekazuje sprawę pedagogowi szkolnemu.
4. Wychowawca wzywa rodziców i wspólnie z pedagogiem informuje ich o dalszym postępowaniu w sprawie.
5. W wypadku, gdy uczeń odmawia przekazania skradzionej rzeczy pedagog lub dyrektor wzywa policję, która przejmuje dalsze postępowanie.
6. W chwili, gdy nie można ustalić sprawcy, np. rzecz zginęła podczas lekcji, przerwy, zespół klasowy zostaje w sali do momentu znalezienia rzeczy lub przyjazdu policji.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

Postępowanie w przypadku zniszczenia przez ucznia mienia szkoły lub innych osób.

1. Sprawą zniszczenia mienia zajmuje się nauczyciel, który był świadkiem lub otrzymał zgłoszenie takiego zdarzenia.
2. O fakcie zniszczenia nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy.
3. Wychowawca po przyjęciu powiadomienia sporządza notatkę i przekazuje sprawę do pedagoga lub powiadamia pedagoga i sam dalej kontynuuje działania.
4. Wychowawca wzywa rodziców, prawnych opiekunów poszkodowanego, sprawcy, podejrzanego o dokonanie zniszczenia i informuje ich o dalszych działaniach szkoły.
5. Rodzice sprawcy zostają zobowiązani do naprawienia szkody. Sposób naprawy szkody wskazuje wychowawca sprawcy po wcześniejszym uzgodnieniu z dyrektorem.
6. Wychowawca klasy wyciąga wobec sprawcy określone konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.
7. W przypadku dużej szkody, albo w sytuacji gdy niemożliwe jest ustalenie sprawcy szkody, dyrektor wzywa policję, która przejmuje postępowanie w sprawie.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

Procedura przeciwdziałania i reagowania na wagary uczniów, postępowania nauczycieli wobec uczniów z dużą absencją.

W przypadku gdy nieobecności budzą zastrzeżenia:

- 1) brak usprawiedliwienia pojedynczych nieobecności lub całych dni w wyznaczonym terminie,
  - 2) opuszczanie pojedynczych godzin w ciągu dnia,
  - 3) opuszczanie pierwszych lub ostatnich godzin bez zgłaszania tego wychowawcy, po okazaniu zwolnienia od rodziców,
- wychowawca powinien:

1. Sprawdzać na bieżąco obecność swojej klasy na zajęciach.
2. Rozmawiać z uczniem na temat jego nieobecności w szkole, weryfikować uzyskane informacje w rozmowie z rodzicami.
3. Na bieżąco konsultować się z rodzicami w sprawie frekwencji ucznia w szkole.
4. Konsekwentnie realizować zasady oceniania frekwencji zgodnie z zapisami w statucie szkoły.
5. Uczniowie, którzy bez usprawiedliwienia opuszczają:
  - 1) 25 godzin zajęć, otrzymują ustne upomnienie wychowawcy,
  - 2) 50 godzin zajęć, podpisują z wychowawcą i pedagogiem szkolnym kontrakt mobilizujący ich do uczęszczania do szkoły,
  - 3) 75 godzin zajęć, otrzymują naganę wychowawcy klasy,
  - 4) 100 godzin zajęć, otrzymują naganę dyrektora szkoły,
  - 5) 125 godzin zajęć, otrzymują naganę rady pedagogicznej, do rodziców uczniów niepełnoletnich wysłane zostaje pismo w sprawie nierealizowania obowiązku szkolnego,
  - 6) 150 godzin zajęć ukarani zostają wnioskiem o skreślenie z listy uczniów, w przypadku uczniów pełnoletnich, wnioskiem do Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Katowice o nierealizowaniu obowiązku szkolnego w przypadku uczniów niepełnoletnich.
6. W przypadku, gdy uczeń ignoruje stosowane wobec niego procedury, Dyrektor szkoły wzywa pisemnie rodziców/prawnych opiekunów do szkoły. Następnie odbywa się rozmowa dyscyplinująca ucznia w obecności rodziców przy udziale wychowawcy.
7. W sytuacji, gdy ani kontakt telefoniczny, ani osobisty z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia nie jest możliwy, wychowawca zgłasza problem pedagogowi/psychologowi szkolnemu oraz Dyrektorowi szkoły. Dyrektor uruchamia wówczas procedurę administracyjną – powiadamia pisemnie sąd d.s. nieletnich w celu zdiagnozowania sytuacji rodzinnej i problemowej ucznia.

W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

Postępowanie w przypadku stosowania przemocy psychicznej uczniów wobec innych (zastraszania, wymuszenia).

W przypadku, gdy nauczyciel zaobserwował sytuację lub otrzymał informację, iż uczeń/uczniowie padł ofiarą wymuszeń (pieniądze, rzeczy) lub był zastraszany, szantażowany, szykanowany przez innego ucznia w szkole:

1. Niezwłocznie zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły.
2. Dyrektor powiadamia wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego, którzy przeprowadzają z uczniem rozmowę w celu ustalenia okoliczności zdarzenia oraz sprawcy.
3. Wychowawca klasy wzywa rodziców uczniów – poszkodowanego i sprawcy, zapoznaje ich z okolicznościami sytuacji.
4. Informuje rodziców ofiary zdarzenia o przysługującej im możliwości zgłoszenia zdarzenia na policję, rodziców sprawcy uświadamia w zakresie konsekwencji prawnych podobnych zachowań. W sytuacji powtórzenia się zdarzenia dyrektor szkoły ma obowiązek poinformować Policję lub sąd rodzinny.
5. Wychowawca klasy wyciąga wobec sprawcy określone konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.

W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

Postępowanie w przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji.

1. Nauczyciel, który stwierdza zaistnienie jednej z powyższych okoliczności – uniemożliwia dostęp osób postronnych do znaleziska poprzez zaangażowanie do pilnowania jednego z pracowników szkoły.
2. Powiadamia dyrektora szkoły.
3. Dyrektor zawiadamia policję lub odpowiednie służby.
4. W przypadku rozprzestrzeniania się substancji toksycznej, dyrektor szkoły ogłasza ewakuację zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami ewakuacji.
5. Jeżeli jest to możliwe dyrektor wraz ze społecznym inspektorem BHP organizuje działania powstrzymujące dalsze rozprzestrzenianie się substancji.
6. Dyrektor powiadamia o zdarzeniu organ prowadzący szkołę oraz organ nadzoru pedagogicznego.

W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

Postępowanie w przypadku posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych (ostre narzędzia - nóż, żyletka, kastet).

Jeżeli nauczyciel zauważy u ucznia niebezpieczne narzędzie lub uzyska informację, że uczeń posiada takie narzędzie:

1. Nakłania ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu.
2. Powiadamia o sytuacji wychowawcę klasy i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca deponuje niebezpieczne narzędzie w gabinecie dyrektora szkoły.
4. Wychowawca powiadamia rodziców i wzywa ich do odbioru narzędzia.
5. Wychowawca i dyrektor przeprowadzają rozmowę uświadamiającą – dyscyplinującą z uczniem i jego rodzicami (niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia uczniów spowodowane posiadaniem i użyciem niebezpiecznego narzędzia na terenie szkoły, konieczność zwiększenia nadzoru rodziców nad uczniem oraz zaniechania podobnych praktyk w przyszłości, konsekwencje prawne).
6. Jeżeli posiadany przedmiot jest zabroniony prawem RP dyrektor szkoły zawiadamia o tym fakcie policję.
7. Jeśli uczeń odmawia oddania niebezpiecznego narzędzia-nauczyciel odizolowuje ucznia przy pomocy innych pracowników szkoły od pozostałych uczniów.
8. Dyrektor szkoły wzywa policję.
9. Dalsze postępowanie prowadzi policja.

W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

Postępowanie w przypadku nieszczęśliwego wypadku na terenie szkoły (urazy fizyczne).

Każdy nauczyciel, który jest świadkiem nieszczęśliwego wypadku w szkole i na terenie szkoły ma obowiązek:

1. Wezwania na miejsce wypadku pielęgniarki szkolnej, a w razie jej nieobecności pedagoga szkolnego oraz udzielenia uczniowi pierwszej pomocy w zależności od potrzeb (unieruchomienie kończyny, założenie opaski uciskowej, sztuczne oddychanie).
2. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia ucznia - wezwania karetki pogotowia.
3. Zawiadomienia rodziców ucznia o wypadku.
4. W zależności od okoliczności wypadku - zabezpieczenia jego miejsca.
5. W razie nieobecności pielęgniarki szkolnej – ma obowiązek opiekowania się uczniem do czasu przyjazdu karetki lub pozostawienia ucznia pod opieką pedagoga szkolnego (obserwuje poszkodowanego).
6. W przypadku ucznia niepełnoletniego, jeśli istnieje konieczność zabrania ucznia do szpitala-towarzyszenia mu do czasu pojawienia się przy uczniu jego rodziców.
7. Poinformowania dyrektora szkoły oraz społecznego inspektora BHP o zaistniałym wypadku.
8. Sporządzenia notatki o okolicznościach zdarzenia.

Nauczyciel ma obowiązek sprawowania opieki nad uczniem od momentu wypadku do czasu zapewnienia uczniowi specjalistycznej pomocy i przekazania go rodzicom.

Procedura postępowania nauczycieli w przypadku konieczności zawiadomienia o śmierci ucznia.

1. Przy prawidłowym powiadomieniu o śmierci muszą zostać spełnione następujące warunki:
  - dostarczone niezbędne informacje,
  - udzielone pierwsze wsparcia rodzinie,
  - ochrona godności,
  - okazany szacunek wobec ofiary jak i powiadamianej rodziny.
2. Powiadomienie powinno odbyć się w czasie możliwie jak najkrótszym od ustalenia tożsamości ofiary i ustalenia tożsamości osób jej najbliższych oraz osobiście „twarzą w twarz”.
3. Przed powiadomieniem należy zebrać informacje o relacjach ofiary z osobą powiadamianą, o stanie zdrowia osoby powiadamianej (zwłaszcza choroby serca, krążenia, cukrzyca itp.), umożliwić w razie potrzeby natychmiastową interwencję lekarską,
4. Powiadomienie o śmierci powinno odbywać się, przez co najmniej dwie osoby. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcję osoby powiadamianej. Powiadomienie powinno odbyć się na terenie przyjaznym osobie powiadamianej.
5. Zawiadomienie powinno być możliwie jak najprostsze. Powinno się wyrazić współczucie i zrozumienie.
6. Należy skupić się na udzieleniu pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego.
7. Nie należy, po zawiadomieniu o śmierci, zostawić rodziny i bliskich zmarłego samych, bez opieki. Powinien zostać pracownik szkoły lub psycholog tak długo, aż minie pierwsza reakcja- szok lub pojawiają się osoby bliskie np. członkowie rodziny, znajomi, przyjaciele. Należy podać swoje dane kontaktowe (telefon, ewentualnie adres), aby udzielić informacji i wsparcia, w razie potrzeby. Aby rodzina ofiary nie czuła się osamotniona, należy podać adresy instytucji udzielających wsparcia.
8. Jeżeli rodzina zmarłego nie znajduje się w miejscu zamieszkania, należy powiadomić sąsiadów o potrzebie kontaktu z rodziną (powodem jest wydarzenie nadzwyczajne, interwencja z udziałem lekarza itp.), natomiast nie należy udzielać szczegółowych informacji sąsiadom, nie należy wspominać o śmierci, aby to nie oni zawiadomili rodzinę zmarłego.
9. W realiach szkolnych rodzina nie powinna dowiadywać się o śmierci ucznia z mediów lub od osób trzecich. Obowiązek informowania leży po stronie personelu szkoły, dyrekcji.

10. Absolutnie unikać należy powierzania zadania informowania o śmierci młodzieży.

Procedura postępowania w przypadku epizodu psychotycznego ucznia.

Jeżeli nauczyciel zauważy, podejrzewa lub otrzyma informację o zachowaniu ucznia mogącym wskazywać na psychozę podejmuje działania:

Interwencyjne:

1. nie pozostawia ucznia samego,
2. reaguje spokojnie, łagodnie,
3. bez rozgłosu przeprowadza ucznia w spokojne miejsce,
4. na ile to możliwe, nie rozpowszechnia w szkole informacji o zdarzeniu,
5. zawiadamia pogotowie ratunkowe,
6. nie skupia się na rozstrzyganiu, czy to jest psychoza.

Naprawcze:

1. jeżeli uczeń wraca po leczeniu szpitalnym należy przygotować do tego klasę, np. przeprowadzić zajęcia edukacyjne na temat: „Czym jest choroba psychiczna” (jeżeli fakt choroby jest ogólnie znany),
2. jeżeli uczeń sobie tego nie życzy, nie informować klasy,
3. wziąć pod uwagę skutki uboczne leczenia i choroby przy określeniu wymagań wobec ucznia,
4. konsultować postępowanie z lekarzem oddziałowym, na którym leczy się uczeń, który to lekarz jednak nie musi udzielać informacji.

Procedura postępowania w przypadku prób samobójczych lub samobójstwa ucznia.

Każdy pracownik ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczeń planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

A. Postępowanie w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych.

O wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:

1. mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei,
2. mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych lub testamentu,
3. pozbywanie się osobistych i cennych dla ucznia przedmiotów,
4. unikanie kontaktów z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie,
5. zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność,
6. przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań,
7. przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, zażywanie narkotyków, spożywanie alkoholu,
8. przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania itp.,
9. podejmowanie w przeszłości prób samobójczych,
10. fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo.

Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia, wychowawca, pedagog i psycholog szkolny podejmują odpowiednie działania interwencyjne:

1. jednoznacznie ustalają, które z w/w przesłanek występują u danego ucznia,
2. przeprowadzają analizę sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia w celu wstępnego ustalenia przyczyn, kontaktują się z rodzicami w celu ustalenia przyczyn zmian w zachowaniu ucznia,
3. przekazują informację o zagrożeniu rodzicom i dyrektorowi szkoły,
4. ustalają z rodzicami zasady wzajemnych kontaktów, proponują pomoc psychoterapeutyczną na terenie szkoły lub poza nią.

B. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych).

Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia wychowawca, pedagog szkolny oraz dyrektor szkoły podejmują następujące działania:

1. nie pozostawiają ucznia samego, próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce,
2. informują o zaistniałej sytuacji i zagrożeniu rodziców,
3. przekazują dziecko pod opiekę rodziców (prawnych opiekunów) lub jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia odpowiednim instytucjom (np. policji).

C. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą.

Po powzięciu informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą dyrektor szkoły, wychowawca, pedagog szkolny podejmują następujące działania:

1. jeśli próba samobójcza ma miejsce w szkole, wychowawca (nauczyciel, pracownik) powiadamia o tym fakcie dyrektorowi szkoły, a ta rodzica/opiekuna prawnego,
2. dyrektor szkoły, pedagog szkolny oraz wychowawca dokonują oceny sytuacji i przeprowadzają rozmowę wspierającą z uczniem i rodzicami oraz przekazują informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
3. jeśli próba samobójcza ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, dyrektor szkoły, pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
4. o próbie samobójczej dyrektor informuje Radę Pedagogiczną pod rygorem tajemnicy w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli,
5. pedagog planuje dalsze działania mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, atmosfery życzliwości i wsparcia oraz przekazują rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą,
6. w przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji,

7. pedagog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły.

Metody współpracy szkoły z policją.

W ramach długofalowej pracy, szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń.

Koordinatorami współpracy powinni być: pedagog/psycholog szkolny oraz specjalista ds. nieletnich właściwej jednostki policji.

Do współpracy ze szkołą zobowiązany jest także dzielnicowy, w rejonie którego znajduje się szkoła/placówka. Pracownicy szkoły wyznaczeni do współpracy z policją, specjaliści ds. nieletnich oraz dzielnicowi powinni wspólnie ustalić wzajemnie zasady kontaktu, by móc na bieżąco wymieniać informacje i rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem i dobrem uczniów.

W ramach współpracy policji ze szkołą organizuje się:

1. Spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, dyrektorów szkół z zaproszonymi specjalistami, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym.
2. Spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości itp. oraz z młodszymi uczniami na temat zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń.
3. Informowanie policji o zdarzeniach na terenie szkoły wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży.
4. Udzielanie przez policję pomocy szkole w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie szkoły.
5. Wspólny – szkoły i policji – udział w lokalnych programach profilaktyki związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

Zagrożenie pożarem, wybuchem, zatruciem, porażeniem.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, będący świadkiem zdarzenia, ustala podstawowe okoliczności zagrożenia i ocenia wstępnie jego możliwe skutki.
2. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły podejmuje czynności mające na celu odizolowanie uczniów od źródła zagrożenia i w razie potrzeby udziela pierwszej pomocy osobom uczestniczącym w zdarzeniu.
3. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły powiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły lub wicedyrektora szkoły oraz kierownika gospodarczego.
4. Dyrektor szkoły lub upoważniona przez niego osoba powiadamia o zdarzeniu odpowiednie służby ratunkowe (Policję, Straż Pożarną, Pogotowie Ratunkowe).
5. Osoby odpowiedzialne, wyznaczone przez dyrektora organizują ewakuację zgodnie z przepisami BHP i przeciwpożarowymi.